

۲۰۱۴/۰۸/۱۰

پوهنمل حاجی محمد نوزادی

خبره چی غږکه شی، سمه لاره ورکه شی

وایی چی زور غونډی هواری او د سړی سترگی څخه زمري هم بیریری. په دی خو مور ټول پوهیدو چی جنگ د ملا نصرالدین پر پوستین دی. د پوستینه سره سم داده کشاله هم حل شوه. تاسی به یی ووینی چی نور به نه د رایو شمیرلو پر وخت د چا پزه ماته شی، نه به یی غاښ ووخی او نه نور د چا مخ په وینو لژند وی. دا ځکه چی د پوستین څښتن پیدا شو او هر چاته خپله برخه ورسیده.

د یو لړ اوریدو ناندرو، تهدیدونو، خندونو رامنځته کولو او فزیکي شخړو وروسته د جنجالونو د حل وخت راوړسید. اوباما تیلیفونی اړیکې و نیولی، بناغلی جان کیری بیا د وروستی حکم هیات په توگه راغی، دواړو نوماندانو سره کښینول، د اوباما د مشورو زنی یی ورته څرگند کړ، دواړو ته یی قلم پلاس ورکړ او هغه ترون یی ور باندی لاسلیک کړ چی پخاطر یی د رایو بیا شمیرنی په «دوستانه؟» راوند کی مخونه په وینو سره وه. د جان کیری دی کور ودان او زوی دی لوی شی. دادی حق یی و حقدار ته ورساوه او هر څه سم شوه.

څه شوه هغه «دموکراسی نهاده شوه»؟ څه شوه هغه دموکراتیک انتخابات؟ څه شو هغه د «ملی یووالی حکومت»؟ د ملی یووالی حکومت ځانگړتیاوی په ترون کی داسی بنودلی شویدی:

«... دا حکومت به دا ځانگړتیاوی لري:

۱- د افغانستان د خلکو د پیاوړتیا او د سولې، ثبات، امنیت، د قانون د حاکمیت، عدالت، اقتصادي ودې او د خدماتو د وړاندې کولو په شان د اړتیاوو د ځواب ویلو لپاره د ملی یووالی حکومت د اصلاحاتو هر اړخیز پروگرام ته انکشاف ورکوي او هغه تطبیقوي.

۲- ولسمشر د لویې جرگې په دایرولو د اساسي قانون د تعدیل بهیر پیلوي او د اجرائي صدراعظم چوکی په دوو کلونو کی رامنځته کوي.

۳- تر څو چې د اجرائي صدراعظم چوکی د اساسي قانون پر اساس رامنځته کېږي، د صدراعظم دندې او مسؤولیتونه به اجرائي (اجرائیوي) رئیس په غاړه لري. دا چوکی به د واک له ترلاسه کولو سمدستي وروسته ولسمشر د یوه فرمان له لاری رامنځته کوي او اجرائي رئیس به هغه څوک وي چې ولسمشر تائید کړی وي خو د دوهم کس (هغه څوک چې انتخابات یی بایللي وي) له لوري به معرفي کېږي.

۴- ولسمشر به د اپوزیسیون د مشر مقام رامنځته کوي او دوهم کانديد (بایلونکی) به د خپلي خوښی کس غوره کوي چې د اپوزیسیون مشري وکړي.

۵- د ملی امنیت، د خپلواکو او اقتصادي اورگانونو د کلیدي چوکيو لپاره چارواکي به د ولسمشر او د اپوزیسیون د مشر ترمنځ په مساوي ډول ټاکل کېږي.

د وزارتونو، قضا، د ولایتونو په کچه مقرری به د عادلانه استازیتوب اصل ته په پام د اپوزیسیون د مشر په مشوره د ولسمشر له لوري کېږي.»

الف - آیا د افغانستان د خلکو د پیاوړتیا او د سولې، ثبات، امنیت، د قانون د حاکمیت، عدالت، اقتصادي ودې او د خدماتو د وړاندې کولو بیله دغه ترون نه د اولسمشر دنده نه وه؟ دا کار د ملی یووالی حکومت د ځانگړتیاوو سره څه اړه لری؟

ب - آیا د لویې جرگې دایرول او د صدراعظم چوکی ورباندی تحمیلول د ملی یووالی د حکومت ځانگړتیا گنل کیدلای شی؟ افغانستان خو خدای مکره د قومونو تر منځ د جنگ په حالت کی نه وو چی لویه جرگه به یی د دی چوکی په رامنځته کولو سره د حل لاره ومومی.

د پاڼو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راوبلی. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکی په څیر و لولی

ج - تر څو چې اساسی قانون تعدیل شوی نه وي او صدارتی نظام منځته نه وي راغلی، بیا نو د صدراعظم دندی او مسئولیتونه له کومه شوه چې هغه دی و کوم خیالی (اجرائیوی) رئیس ته وسپارلی شی؟ او دا به هم هغه څوک وي چې د انتخاباتو نازدانه بایلونکی به یې معرفی کوي.

د - د څلورمې او پنځمې فقرې نه داسې بڼګاری چې اولسمشر به په دولت کې د (اپوزیسیون) د مشر د پاره داسې یو مقام رامنځته کوي چې د دی مقام صلاحیت به هم تر صدراعظم کم نه وي ځکه چې ټول وزیران او والیان یوازې او یوازې دده په خوښه د اولسمشر له خوا ټاکل کیدلای شي او ټولې چوکۍ به په مساویانه ډول د ده او جمهور رئیس تر منځ ویشلې کیږي. دادی د تر بچي «اپوزیسیون!» اپوزیسیون په حقیقت کې د دولت د واکمن اړخ هغه مخالفه ډله ده چې انتخابات یې په ټولټاکنو کې بایللي دي، اوس یې د بایللي په توګه ټول کونښن داوی چې د واکمن اړخ نیمګړتیاوی برملا کړي او سالم انتقادونه ور باندې وکړي څو په راتلونکو ټاکنو خلګ رایه ورنکړي. پخپله اپوزیسیون کومه صلاحیت لرونکی دنده نلري چې د نیمګړتیاوو مسئولیت پر غاړه واخلي او یا ځان پدی نیمګړتیاوو کې شریک وګڼي. پدی ائتلافي تړون کې بیا باید دغه اپوزیسیون ته د لوړ مقام پرته د صدارت چوکۍ هم که حق وي یا ناحق، ورته جوړ شي، برسیره پر دی یې نیم وزیران او والیان هم باید د ده خپل نفر وي او پاته نیم یې هم د دوی د موافقې او تائید وروسته مقرر کیدلای سي. د نیمګړتیاوو مسئولیت هم ځکه پر غاړه نه اخلی چې «اپوزیسیون» دی. دا اپوزیسیون (خود کوزه ګرو کوزه خرو خود ګل کوزه) دی خو د ماتي شوو کوزو تاوان بیا په ده پوري اړه نلري.

دا تړون په واقعیت کې نه د انتخاباتو سره تړاو لري او نه هم د ملي یووالی د حکومت سره. دا یوازې د دوو تنو یا دوو ډلو تر منځ د یرغمل شوی واک د تقسیم تړون دی. دغه تړون زما په اند د شخړو پای نه بلکه د یوه بل ناوړین پیل دی مګر خدای دی وکړي داسې و نه شي. دادی و به یې وینو که خلګ پر خپلو رایو پښیمانه نه شوه، بیا می ږیره راته و خروئ. زه د دی هیواد هر اوسیدونکی ته د ده د کفایت او اهلیت سره سم د دندی سپارلو پلوی یم چې باید همداسې اوسی، مګر نه د یوه نامشروع ائتلاف د لاری چې د انتخاباتو تر پوښښ لاندې د خلګو پر رایو باندې د معاملې پایله وي.

پای

د پانو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ